

AMERİKAN İŞÇİ SINIFINI ENTERNASYONALİST Mİ ZANNEDİYORSUNUZ?

23 Ekim 2025

Yıldırım Koç

“İşçiler Enternasyonalist mi?” yazıma yapılan birkaç yorumda işçi sınıflarının milliyetçi değil, enternasyonalist olduğu görüşü belirtildi.

Önce “enternasyonalizm” kavramının, işçi sınıflarının kader ve mücadele birliği yapması anlamına geldiğini; bunun da uluslararası düzeyde yardımlaşma, dayanışma ve işbirliğinden farklı olduğunu belirteyim.

Çok basit bir soruyla başlayayım:

ABD’ye 20. yüzyılın başında milyonlarca Avrupalı ve hatta 1909 yılından sonra yaklaşık 1,5 milyon Osmanlı vatandaşı göç etti. Bu göçmenlerin çok büyük bölümü işçilikle hayatını kazanmaya çalıştı. Peki, Amerikan işçi sınıfı, bu göçmenleri sendikalarına kabul etti mi? Onlarla dayanışma içine girdi mi? Onlara yardımcı oldu mu?

Hayır. Tabii ki tek tek örnekler bulunabilir; ancak işçi sınıfının çok büyük bölümü, bu göçmen işçileri birer grev kırıcı olarak gördü; onların düşük ücretlerle çalışmayı kabul etmesine karşılık onlara düşmanca davrandı; en kötü ve düşük ücretli işleri göçmenlerin yapmasına sınıf dayanışmasıyla yanıt vermedi; onları sendikalarına üye kabul etmedi.

Beyaz Amerikan işçilerinin beyaz olmayan işçilerle aynı sendikalarda örgütlenmeyi kabullenmeleri bile çok uzun yıllar aldı. Farklı etnik kökenden ABD vatandaşı işçilere ve kendi ülkesindeki göçmen işçiye böyle davranan bir işçi sınıfının, başka ülkedeki bir işçi sınıfıyla ortak kader ve mücadele birliği (enternasyonalizm) içine girmesi düşünülebilir mi? Düşünülemez, tabii; nitekim de girmediler. Tam tersine, Amerikan işçilerinin sendikasız kesimleri de, sendikalarda örgütlü kesimleri de Amerikan devleti ve Amerikan sermayesinin işbirlikçiliğini yaptı. O nedenle, Amerikan emperyalizminin saldırılarını desteklediler; kurdukları çeşitli enstitüler aracılığıyla emperyalizmin az gelişmiş ülkelerdeki oyunlarında ortaklık yaptılar.

Amerika Birleşik Devletleri’nde 2000 yılında işgücü 135 milyon kişiden oluşuyordu. Bunların yüzde 92,6’sı ücretlilerdi; diğer bir deyişle, geniş bir tanımla işçi sınıfını oluşturuyordu. ABD toplumu bir işçi toplumdur. ABD’de, işsizler hariç, 125 milyon dolayında işçi vardır. Ancak bu işçilerin yalnızca yüzde 13,5’luk bölümü sendikalarda örgütlüdür. İşçilerin yüzde 86,5’luk bölümü, sendikal bilincin bile gerisindedir.

ABD’de büyük gelir adaletsizlikleri vardır. Yoksulluk yaygınlaşmaktadır. Ancak evsizlik, yoksulluk, açlık, genellikle işsizler arasındadır. Ayrıca, açlık, etnik ayrımcılık da yapmaktadır. Beyazlar dışındaki diğer kesimler arasında yoksulluk ve açlık daha da yaygındır. İş sahibi Amerikalıların çok büyük bir bölümü, hayatından memnundur ve Amerika Birleşik Devletleri’nin saldırgan politikalarını ve Amerikan sermayesinin dünyayı yağmalamasını kabullenmektedir. Trump aleyhine son günlerde yapılan gösteriler, anti-emperyalist değildir; Trump’ın dikta girişimlerine tepkidir. Amerikan işçi sınıfının çok çok büyük bölümünün anti-emperyalist olmadığı kesindir. ABD gibi bir ülkede iktidara gelen partinin uyguladığı politikaların sorumluluğu öncelikle işgücünün yüzde 92,6’sını oluşturan işçi sınıfının omuzlarındadır.

Amerikan işçi sınıfı içinde her zaman eşitlikten, uluslararası dayanışmadan, işçi sınıfının sömürüye karşı mücadelesinden yana olmuş küçük gruplar bulunmuştur; ancak iki ülke işçi sınıfları arasında uluslararası dayanışmadan söz edildiğinde, bu küçük gruplardan değil, sınıfın büyük çoğunluğunu oluşturan kitleden söz etmek gerekir.

ABD işçi sınıfının sendikal örgütlülüğünü bugün AFL-CIO temsil etmektedir. Bu örgüt, Amerikan İşçi Federasyonu (AFL) olarak 1886 yılında doğmuştur. Bu yıllarda örgüte damgasını vuran anlayışı temsil eden kişi, Samuel Gompers’dir. Samuel Gompers, temsil ettiği Amerikan işçilerinin çıkarlarını savunurken, ABD emperyalizmiyle tam bir uyum içinde olmuş; uluslararası ilişkilerde ABD dış politikasının temsilciliğini yapmıştır. AFL’den 1934 yılında kopan bazı sendikaların 1935 yılında kurduğu

Endüstriyel Örgütler Kongresi de (CIO), ilerici niteliğine karşın, tutarlı bir anti-emperyalist çizgi benimsememiştir. Nitekim, bu iki örgütün 1955 yılında birleşmesiyle ortaya çıkan AFL-CIO, ABD dış politikasının işçi örgütlenmesindeki uzantısı olarak faaliyet göstermektedir.

Bu yıllarda AFL-CIO'nun CIA ile nasıl işbirliği içinde olduğu konusunda birçok yayın vardır. AFL-CIO, ABD devlet parasıyla ve CIA ile işbirliği halinde, çeşitli enstitüler kurdu. Bu enstitülerin biri olan AAFLI'nin (Asya Amerika Hür Çalışma Enstitüsü) Türkiye'deki çalışmaları konusunda yoğun tartışmalar oldu. 1971 yılında kurulan bu ilişki ancak 1992 yılında sona erdirilebildi. Ancak bu 20 yıllık dönemde AAFLI sendikal alanda hem istihbarat toplama, hem de yönlendirme çalışmalarında (ne kadar başarılı olduğu bence tartışılabilir de) önemli girişimlerde bulundu.

AFL-CIO'nun CIA ile işbirliği içinde oluşturduğu ve yönettiği Özgür Emegın Geliştirilmesi için Amerika Enstitüsü (AIFLD) ise, aralarında Guyana, Dominik Cumhuriyeti ve Şili'nin bulunduğu bazı ülkelerde demokratik yönetimlerin CIA destekli darbelerle devrilmesinde etkili rol oynamıştı. AFL-CIO'nun bu konudaki sicili çok kabarıktır. Bu konuda başvurulacak bazı yayınlar şöyle sıralanabilir:

Weinrub, A. - Bollinger, W., **The AFL-CIO in Central America, A Look at the American Institute for Free Labor Development (AIFLD)**, Labor Network on Central America, ABD, 1987, 41 s.; Hirsch, F. - Fletcher, R., **CIA and the Labour Movement**, Spokesman Books, 1977, 71 s.; Sims, B., **Workers of the World Undermined, American Labor's Role in US Foreign Policy**, South End Press, Boston, 1992, 139 s.; Barry, T. - Preusch, D., **AIFLD in Central America, Agents as Organizers**, The Resource Center, 1990, 76 s.; Armstrong, R. ve diğerleri, **Working Against Us, The AIFLD and the International Policy of the AFL-CIO**, NACLA, New York, 30 s.; Cantor, D. - Schor, J., **Tunnel Vision, Labor, the World Economy and Central America**, South End Press, Boston, 1987, 86 s. Eski bir CIA ajanı olan Philip Agee'nin **Inside the Company, CIA Diary** (Penguin Books, 1975) kitabında da Amerikan işçi hareketinin merkezi işçi örgütü olan AFL-CIO ile CIA arasındaki ilişkilere ilişkin önemli bilgiler yer almaktadır.

Amerikan sendikacılığı konusunda Türkçe'de temel kaynak, Prof.Dr.Alpaslan Işıklı'nın **Sendikacılık ve Siyaset** kitabıdır. Benim ikinci baskısı 2006 yılında yayımlanan **Batılı İşçi Sömürüye Ortak (Burjuva Proletarya)** isimli kitabımda da ABD emperyalizminin Amerikan işçi sınıfıyla işbirliğine ilişkin uzunca bir bölüm bulunmaktadır (Bilgi Yayınevi, Bir Millet Uyanıyor Dizisi-3, Ankara, 2006, s. 67-148).

AFL-CIO yönetimi 1995 yılında çok ciddi ve köklü bir değişim yaşadı. CIA ile iş yapan dört enstitünün faaliyetleri durdurularak, 1997 yılında Uluslararası Emek Dayanışması için Amerikan Merkezi (Solidarity Center) adıyla yeni bir yapılanmaya gidildi. Yeni yönetim, ABD devleti ile ilişkilerin denetim altına alınması ve devlet kaynaklarının kullanılmaması konusunda bazı girişimlerde bulunduysa da, yeni örgütlenme de eski enstitülerin kaynaklarını kullanmaya devam etmektedir. Örneğin, Uluslararası Emek Dayanışması örgütüne AFL-CIO yılda 1 milyon Dolar katkıda bulunurken, ABD devletinin AID örgütünden 5 yıllık bir dönem için 45 milyon Dolar alınmıştır. CIA ile bağlantılı bir örgüt olan National Endowment for Democracy yılda 4 milyon Dolar vermektedir. ABD Devlet Bakanlığı iki yıllık bir dönem için 1 milyon Dolar vermiştir. ABD Çalışma Bakanlığı ise 300 bin Dolar katkıda bulunmuştur.

Amerikan işçi sınıfı bu nedenle Vietnam Savaşı'na da, ABD emperyalizminin Latin Amerika ülkelerindeki darbelerine de, Körfez Savaşı'na da, vb. karşı çıkmadı; devlet politikalarını destekledi.

Amerikan işçi sınıfı, emperyalizmin ve kapitalizmin işbirlikçisi, destekçisi, payandasıdır. Amerikan işçi sınıfından bırakın diğer ülkelerin işçi sınıflarıyla kader ve mücadele ortaklığını (enternasyonalizmi), diğer ülkelerin işçilerin ortak çıkarlar doğrultusunda işbirliği ve dayanışma beklemek bile (bazı istisnalar dışında), tekeden süt çıkarmayı beklemek gibidir.